

ugyldigt, paahyde et nyt og lade den Paagjældende tiltale for Domstolene, om dertil findes Anledning. Men jeg sætter nu det Tilfælde, at Kirkeministeren lader Nogen tiltale for Domstolene for Misligheder ved et Valg, men Domstolene komme til den Anskuelse, at der aldeles ikke har fundet nogen Mislighed Sted, at Valget er gaadt til paa en saa regelmæssig Maade, som tænkes kan, at der er ikke det Ringeste at sige derimod — Domstolene ville jo altid fordrø en nyere Prøvelse og være strengere i Henseende til Bevisligheder, end enhverjohelst Autoritet udenfor Domstolene pleie at være — saa forekommer det mig, at Kirkeministeren staa i en aldeles skæv Stilling. Han har kasseret Valget, men Domstolene sige: Det er ikke kassabelt (Udfryselse af Berg). Der er ingen Misligheder tilstede, der er ikke Noget at udsætte paa, hvad der er foregaaet. Det er det, jeg gaar ud fra. Selv om man ikke ganske — som det forekommer mig, at det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) ikke er fuldkommen tilbøjelig til — vil følge den Rante, som jeg nys ubvilfuldt ser jeg dog, at efter § 8 kan Kultusministeren, naar han finder Sjæle dertil, kassere Valget og paalægge Foretagelsen af et nyt, men rigtignok kun under een Betingelse, og det er den, at der er Nogen, som har klaget. Jeg forstaaer ikke § 8 anderledes, end at, naar der ingen Klage er indkommen, har Ministeren ingen Beføjelse til at kassere Valget. Saaledes forstaaer jeg § 8, jeg veed ikke, om det er en Misforstaaelse; men det forekommer mig at være mindre heldigt, baade i den ene og i den anden Retning. Man kan reise Tvivl om — jeg siger ikke, jeg gjør det, det er Noget, jeg lader staa hen —, hvorvidt Klager over Valget bør henhøre under Øvrigheden eller under Domstolenes Afgjørelse, men det forekommer mig dog, at det vilde være besynderligt, om Kultusministeren, naar han overhovedet paa Regjerings Begjæring udøver Indsendelse med, at Valget er foregaaet paa rigtig og regelmæssig Maade, ikke skulde være beføjet til at stride ind, hvor han finder, at dette aabenbart ikke har været Tilfældet, selv om der ikke er Nogen, der har fundet sig foranlediget til at indgive Klage. Jeg kommer igjennem disse Betragtninger til det Resultat, som for mig altid har staaet klart — jeg har i Fortiden havt Leilighed til ganske særligt at beskifte mig med disse Forhold — at Kaldelsen, Befattionen, af en Præst, der allerede er valgt, kun er og ikke bør være Andet end en Kontrol med, at Valghandlingen har fundet Sted paa en saadan Maade og under saadanne Betingelser, at dens Udfald maa anses for fuldt gyldigt. Jeg finder det fuldstændigt i sin Orden, at en saadan Kontrol udøves, og jeg indstuder derfor den Bemærkning, at en saadan Kontrol ikke altid udøvedes i Hertugdømmerne. Det var nemlig vel saaledes, at, hvor Kirkevisitationer var præsentationsberettiget og ledede Valghandlingen, indsendtes selve Valget,

om jeg saa maa kalde det, eller en Indberetning om Valget til Regjeringen, og Valget stadfæstedes da af Kongen. Ved hvad jeg siger nu tænker jeg mindre paa Perioden fra 1851—64 i Hertugdømmerne, end paa, hvoreledes det stillede sig netop før denne Periode. Det, jeg her har sagt, gjaldt isørigt i fuldt Maal ogsaa for den sidste Periode, som jeg nævnte. Men hvor Præsentationsretten tilkom Godseierne, de adelige Godsbesiddere, som de kaldtes, var det, idetmindste indtil 1851, ubestridt, at, efterat Valget var foretaget, var den Valgte Præst, uden at nogen som helst fgl. Stadfæstelse af Valget udfordredes, eller at noget Skridt foretoges for at foranledige en saadan. Jeg kan ogsaa nævne, at med Hensyn til Godseieren, hvor han havde Præsentationsret, indsendtes heller ikke Ansøgningen til Regjeringen med et Præsentationsforslag. Det var en Ret, som Godseieren havde ikke at behøve at gjøre det, og han gjorde det som Følge deraf naturligvis ikke. Han havde at udstede Balancebetjendtgjørelsen, præsentere Menigheden tre Kandidater, og den af dem, der valgtes, var Præst; Regjeringen udøvede ikke nogen Kontrol, hverken med Hensyn til Præsentationsforslaget eller senere med Hensyn til Valgets Stadfæstelse. Men jeg kommer tilbage til, hvad jeg nævnte før, at jeg finder det i sin Orden, at en saadan Kontrol paa begge disse Punkter, nemlig med Hensyn til Præsentationsforslaget og med Hensyn til selve Befattionen, udøves af Regjeringen, men heller ikke Mere, og naar man derfor er gaaet til i § 8 at foreskrive, at i alle andre Tilfælde, som det hedder — det vil sige, naar Ingen har klaget over Valget, og dette altsaa ikke kan forkastes — har Ministeren at indvilde den valgte Præst til kongelig Udnavnelse, saa forekommer det mig, at der muligvis kan indvendes baade det One og det Andet mod denne Ordning. Som bekendt, have vi i Grundlovens § 17 den Bestemmelse, at Kongen besætter alle Embeder i samme Omfang som hidtil, men at Forandringer heri kunne ske ved Lov, og dersom man derfor lader Menigheden vælge sin Præst, er det en af de Forandringer, der ere forudsatte i Grundlovens § 17. Men saa veed jeg ikke, hvad Betydning det skal have, eller hvad man vil opnå ved, at Præsten da skal udværges af Kongen, om ikke reelt, saa dog idetmindste formelt. Det var, som jeg nævnte, ikke alle Steder Tilfældet i Hertugdømmet Slesvig, og om man nu end ikke har Sympathi for den Ret, som i saa Henseende tilkom Besidderen af de adelige Gods, vil det dog, navnlig under en konstitutionel Forfatning, altid blive et Spørgsmaal, saa forekommer det mig, der kan ses fra to forskjellige Sider, om man, idet man vil virkeliggjøre Anvendelsen af, hvad der er forudsat i Grundlovens § 17, bør beholde den Form tilbage, at det er Kongen, der besætter Embedet. Det forekommer mig, at en Kontrol fra